

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
ยุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2*
THE GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF CREATIVE LEADERSHIP
OF NEW-ERA SCHOOL PRINCIPALS UNDER SURIN PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ณัฐวดี สิมมา¹, ธัญเทพ สิทธิเชื้อ² และ ศุภธนภุช ยอดสละ³

Nutthawadee Simma¹, Thanyathep Sitthisue² and Suphatanakris Yordsala³

¹⁻³มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

¹⁻³Surindra Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: nutvadi88@gmail.com

วันที่รับบทความ : 6 เมษายน 2568; วันที่แก้ไขบทความ 10 เมษายน 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 12 เมษายน 2568

Received 6 April 2025; Revised 10 April 2025; Accepted 12 April 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 3) เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 วิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึง

Citation:

* ณัฐวดี สิมมา, ธัญเทพ สิทธิเชื้อ และ ศุภธนภุช ยอดสละ. (2568). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาลังคม, 3(2), 638-661.

Nutthawadee Simma, Thanyathep Sitthisue and Suphatanakris Yordsala. (2025). The Guidelines For The Development Of Creative Leadership Of New-Era School Principals Under Surin Primary Educational Service Area Office 2. Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(2), 638-661.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

ประสงค์และความต้องการจำเป็น ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางและ ประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 140 แห่ง ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ ข้อมูล รวมจำนวนทั้งสิ้น 280 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 140 คน และหัวหน้า กลุ่มบริหารงานวิชาการ 140 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสนทนากลุ่ม แบบประเมินแนวทางการ พัฒนา สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับ มากที่สุด และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เรียงลำดับความต้องการ เรียง จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการคิดเชิงเทคโนโลยี 2) ด้านจินตนาการ 3) ด้านวิสัยทัศน์ 4) ด้านความยืดหยุ่น 5) ด้านการทำงานเป็นทีม 6) ด้านแรงจูงใจ

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 ซึ่งได้จากกระบวนการการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทั้ง 6 ด้าน ได้แนวทางจำนวน 17 แนวทาง

3. การประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ยุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ผู้บริหาร, สถานศึกษา, ยุคใหม่

Abstract

The objectives of the study were: 1) to study the current conditions, the desirable conditions, and the necessary need levels of creative leadership of new-era school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 2. 2) to study the guidelines for the development of creative leadership of new-era school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 2. 3) to evaluate the guidelines for the development of creative leadership of new-era school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 2. The research methods were divided into 2 phases. Phase 1 is to study the current conditions, desirable conditions, and necessary needs for creative leadership of new-era school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 2. Phase 2 is to study and to evaluate the guidelines for the development of creative leadership of new-era school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 2. The sample group consisted of 140 educational institutions under the Surin Primary Educational Service Area Office 2. The researcher selected a total of 280 informants, consisting of 140 school administrators and 140 Academic management leaders obtained by stratified random sampling. The tools used for data collection were questionnaires, interview forms, Focus Group form, development guideline assessment form. Statistics used were Percentage, Mean and Standard deviation.

The research results found that

1. Current state of creative leadership of new-era school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 2 found that an overall was at a high level. The desirable conditions of creative leadership of new-era school administrators under the Surin Primary Educational Service Area Office 2 were overall at the highest level of demand and the necessary needs of creative leadership of new-era school administrators under Surin Primary

Educational Service Area Office 2 ranked from most to least as follows: 1) technological thinking 2) imagination 3) vision 4) flexibility 5) teamwork 6) motivation.

2. Guidelines for creative leadership development of new-era school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 2 were obtained from the Focus Group in all 6 aspects, resulting in 17 guidelines.

3. An evaluation for the guidelines for developing creative leadership of new-era school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 2 by 5 experts, was found that it was at the highest level of appropriateness and had the highest level of overall feasibility.

Keywords: Leadership, Administrator, School, New-era

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) ได้วางแนวทางและเป้าหมายหลักของประเทศในการก้าวสู่ “เศรษฐกิจที่สร้างคุณค่าและสังคมที่เติบโตอย่างยั่งยืน” โดยเน้นย้ำถึงการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะการยกระดับคุณภาพของกำลังคนให้สามารถรองรับการเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัลและการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งบทบาทของสถานศึกษาจึงกลายเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทุนมนุษย์ให้สอดคล้องกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงของประเทศ

ในบริบทดังกล่าว ผู้นำทางการศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งมีบทบาทในการสร้างแรงบันดาลใจ สนับสนุนการริเริ่มนวัตกรรม และผลักดันการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกภายในองค์กรการศึกษา หมายเหตุที่ 12 ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ได้ให้ความสำคัญกับการสร้าง “กำลังคนสมรรถนะสูงที่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสามารถตอบโจทยอนาคต” โดยเน้นการพลิกโฉมระบบการศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและตลาดแรงงานในระยะยาว

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในสถานศึกษายุคใหม่ จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการยกระดับสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยผู้นำที่มีคุณลักษณะเช่นนี้จะสามารถมองเห็นโอกาสในวิกฤติ กล้าคิด กล้าทำสิ่งใหม่ สร้าง

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และเป็นต้นแบบในการเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์ ยิ่งไปกว่านั้น ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ยังส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาการกับภาคีเครือข่ายในชุมชนและภาคส่วนต่างๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ตอบโจทย์ความต้องการของพื้นที่และประเทศในภาพรวม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก และการส่งเสริมบทบาทของชุมชนในการเป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในขณะเดียวกัน ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ยังสามารถปลูกฝังให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีแรงจูงใจในการทำงาน พัฒนาความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ และมุ่งมั่นต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายของระบบการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21

ด้วยเหตุนี้ การส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา จึงถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการเสริมความแข็งแกร่งให้กับระบบการศึกษาไทย เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และนำพาประเทศไปสู่การพัฒนาอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามเจตนารมณ์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ได้อย่างแท้จริง

การศึกษานับเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้ประเทศพัฒนาอย่างมั่นคง เพราะมีบทบาทโดยตรงในการเสริมสร้างศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ จึงอาจกล่าวได้ว่าการศึกษาคือการลงทุนที่มีคุณค่าที่สุดสำหรับการสร้างสังคมที่เข้มแข็ง เป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในระยะยาว ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพเปิดโอกาสให้แต่ละบุคคลสามารถพัฒนาและใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ในการรับมือกับปัญหาปัจจุบัน ตลอดจนเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ทั้งยังมีส่วนช่วยให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างพึงพาตนเอง ลดความเสี่ยงจากความยากจน และมีส่วนร่วมในกระบวนการทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างสร้างสรรค์

ในโลกยุคปัจจุบันที่เต็มไปด้วยความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง เทคโนโลยี รวมถึงสิ่งแวดล้อม จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกองค์กรจะต้องมีผู้นำที่มีคุณลักษณะพร้อมในการปรับตัวและนำพาองค์กรก้าวผ่านกระแสการเปลี่ยนแปลงนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2552: 8) ผู้นำจึงไม่เพียงแต่ต้องมีวิสัยทัศน์และศักยภาพในการบริหารจัดการ แต่ยังต้องเป็นผู้ที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากร มีอิทธิพลทางความคิด และสามารถผลักดันให้องค์กรดำเนินไปสู่

เป้าหมายร่วมกันได้อย่างเข้มแข็ง หากแต่ละองค์กรมีประสิทธิภาพ สังคมโดยรวมก็จะสามารถเติบโตอย่างสมดุลและมีความสุขได้ในทุกภาคส่วน

การสร้างผู้นำที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนองค์กรอย่างสร้างสรรค์จึงมีความสำคัญยิ่งในยุคนี้ โดยเฉพาะในบริบทของสถานศึกษา ผู้นำทางการศึกษาต้องมีความสามารถในการใช้ความรู้ สถานภาพ และอิทธิพลอย่างเหมาะสม เพื่อกำหนดทิศทางให้บุคลากรในองค์กรสามารถเดินไปในแนวทางเดียวกันได้อย่างมั่นใจ การนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จจึงต้องอาศัยทั้งศิลปะในการบริหารและพลังของภาวะผู้นำอย่างแท้จริง

คุณลักษณะของผู้นำที่มีบทบาทสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การปลูกฝังความรู้สึกเป็นเจ้าของและตระหนักถึงความรับผิดชอบในหมู่บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา อุดม มุ่งเกษม (2551: 16) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมในกลุ่มผู้บริหารการศึกษายุคใหม่ โดยเน้นองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความเป็นผู้นำเชิงรุก (Proactive) 2) การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล (Visionary) 3) การทำงานแบบมีส่วนร่วม (Participative) 4) การมีทัศนคติเชิงบวก (Positive Thinking) และ 5) การสามารถปรับตัวได้ดี (Adaptability)

ในทำนองเดียวกัน สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2549: 79) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ในบริบทของเศรษฐกิจฐานความรู้ องค์กรที่ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องปรับตัวสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง และผู้บริหารการศึกษาจะต้องสามารถสร้างวัฒนธรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับสามารถแสดงภาวะผู้นำร่วมกันได้ โรงเรียนควรเต็มไปด้วยบรรยากาศของการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ทั้งในยามปกติและในสถานการณ์วิกฤต เป้าหมายสำคัญของกระบวนการเหล่านี้ คือการยกระดับผลลัพธ์ทางการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ ความรู้ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 และเป็นบุคลากรที่สังคมพึงประสงค์

การทำความเข้าใจเรื่องการศึกษาและภาวะผู้นำจำเป็นต้องพิจารณาให้ลึกซึ้งและครอบคลุมมากขึ้น (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2562: 25) โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่ผู้นำจำเป็นต้องมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ ต่อยอดความคิดสู่แนวทางใหม่ ๆ ที่ไม่จำกัดอยู่ในกรอบเดิม ผู้นำในสังคมมีบทบาทหลากหลายรูปแบบ ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของการศึกษาแนวคิดภาวะผู้นำในหลายมิติ เช่น ภาวะผู้นำแบบคุณลักษณะ พฤติกรรม และสถานการณ์ แนวคิดภาวะผู้นำเชิง

สร้างสรรค์จึงถือเป็นกรอบแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาผู้นำยุคใหม่ และควรได้รับการส่งเสริมผ่านการศึกษา การวิจัย และการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

ผู้นำในยุคปัจจุบันควรมีทักษะด้านการสื่อสาร การประสานความร่วมมือ และการสร้างแรงจูงใจ พร้อมด้วยวิสัยทัศน์และจินตนาการที่เปิดรับความเปลี่ยนแปลงอย่างยืดหยุ่นและสร้างสรรค์ (กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, 2555: 31) โดยต้องอาศัยปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการคิดอย่างอิสระ และได้รับการสนับสนุนทางความคิดใหม่ ๆ ผสมกับแรงจูงใจภายในที่มาจากความใฝ่ฝัน ความมุ่งมั่น และความพยายามที่จะประสบความสำเร็จ ผู้นำลักษณะนี้ต้องมีความรู้ทั้งเชิงกว้างและลึก ประกอบกับประสบการณ์ที่ช่วยในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (นเรศ บุญช่วย, 2553: 3)

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สะท้อนผ่านคุณลักษณะต่าง ๆ เช่น การมีวิสัยทัศน์ การปรับตัวตามบริบท ความเข้าใจผู้ร่วมงาน ความคิดเชิงบวก และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังรวมถึงความสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวและการทำงาน พร้อมพัฒนาดตนเองทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และจิตวิญญาณอยู่เสมอ

แนวคิดเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ยังเน้นว่า ผู้นำในองค์กรการศึกษาไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่แค่ในตัวผู้บริหาร แต่สามารถเกิดขึ้นกับครูและบุคลากรอื่น ๆ ได้เช่นกัน โดยผู้บริหารควรเป็นผู้ส่งเสริมให้เกิดโอกาสในการเรียนรู้ เพื่อให้บุคลากรสามารถพัฒนาตนเองและแสดงบทบาทผู้นำได้อย่างเต็มที่ ตามแนวคิดของโรบินสัน (Robinson, 2007: 120) ที่เน้นองค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ การเข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล ความยืดหยุ่น ความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกันเป็นทีม พร้อมทั้งมองว่าผู้บริหารควรทำหน้าที่เป็นผู้นำของผู้นำ คือไม่เพียงส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน แต่รวมถึงการพัฒนาครูและบุคลากรด้วย

จากข้อมูลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ซึ่งมีสถานศึกษาในสังกัดทั้งหมด 218 แห่ง พบว่าการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งด้านเทคโนโลยีและนโยบายส่งผลต่อบทบาทของผู้นำในโรงเรียนอย่างมาก ครูหลายคนต้องรับผิดชอบงานหลากหลาย ทั้งงานวิชาการ ธุรการ และอื่น ๆ ขณะที่บางโรงเรียนยังประสบปัญหาขาดแคลนครู ส่งผลให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง ขาดแรงจูงใจ และไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารจำเป็นต้องปรับแนวทางการบริหารจัดการโดยส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ เพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการสถานศึกษาจึงต้อง

เน้นที่การจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม ทั้งบุคลากร งบประมาณ และเครื่องมือการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การส่งเสริมให้ครูมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เข้าใจบทบาทของตน และพร้อมเปิดรับแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษา

จากปัญหาและความท้าทายดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าการพัฒนา “ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์” ให้เกิดขึ้นในตัวผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีความจำเป็น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโรงเรียน และตอบสนองเป้าหมายร่วมกันของทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น คณะกรรมการสถานศึกษา ครู นักเรียน หรือผู้ปกครอง ดังนั้น การศึกษาสภาพปัจจุบันและ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยมีเป้าหมายเพื่อใช้ข้อมูลจากการ วิจัยในการยกระดับการบริหารงานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2, 2567)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2
3. เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 218 โรงเรียน ปีการศึกษา 2567 ประกอบไปด้วย สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 118 แห่ง สถานศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 99 แห่ง สถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 1 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ปีการศึกษา 2567 ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกขนาดสถานศึกษาออกเป็น 3 ประเภท ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก 118 แห่ง โรงเรียนขนาดกลาง 99 แห่ง และโรงเรียนขนาดใหญ่ 1 แห่ง ซึ่งประชากรทั้งหมด 218 โรงเรียน เมื่อเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2555 : 9) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็น 140 โรงเรียน วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาแต่ละขนาด ขนาดเล็ก 75 แห่ง ขนาดกลาง 64 แห่ง และขนาดใหญ่ 1 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการเป็นคำถามเกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ซึ่งเป็นข้อคำถามที่ครอบคลุมเนื้อหาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านความยืดหยุ่น 3) ด้านจินตนาการ 4) ด้านแรงจูงใจ 5) ด้านการทำงานเป็นทีม 6) ด้านการคิดเชิงเทคโนโลยี โดย

ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยใช้รูปแบบการตอบสนองคู่ (Dual Response Format) และใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามแนวทางของ Likert (Likert Five's Rating Scale) โดยกำหนดค่าน้ำหนักการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน หรือสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน หรือสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน หรือสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน หรือสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน หรือสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

2. เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อยืนยันความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อประสานงานกับงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. นำส่งหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ส่งถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมด้วยแบบสอบถามเพื่อการวิจัย โดยส่งผ่านระบบช่องทางรับ-ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ของโรงเรียน และ QR CODE แบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) พร้อมทั้งกำหนดวัน เวลา ในการเก็บข้อมูลของแบบสอบถาม

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

4. เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จากผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่การแจกแจงความถี่ (Frequency Distributions) และร้อยละ(Percentages)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่ครอบคลุมเนื้อหาสมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านความยืดหยุ่น 3)ด้านจินตนาการ 4) ด้านแรงจูงใจ 5) ด้านการทำงานเป็นทีม 6) ด้านการคิดเชิงเทคโนโลยี วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลผลโดยนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดเป็นช่วงตามค่าคะแนน (บุญชมศรีสะอาด. 2560 : 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน หรือสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน หรือสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน หรือสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน หรือสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน หรือสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

2. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยนำผลการประเมินสภาพปัจจุบันหรือสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 มาเรียงลำดับโดยใช้ดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น หรือ Modified Priority Needs Index: $PNI_{modified}$

3. นำค่าดัชนีความต้องการจำเป็น $PNI_{Modified} = (I-D) / D$ มาวิเคราะห์สรุปจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามลำดับจากมากไปหาน้อย โดยเลือกข้อที่มีค่า $PNI_{modified}$ สูงสุดสามลำดับแรกในแต่ละประเด็นมาเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์

4. ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 ศึกษาและประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

ขั้นตอนที่ 1 ยกร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยผู้วิจัยผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คนมาและนำองค์ประกอบที่มีความจำเป็นมากที่สุดสามลำดับแรก มาเป็นแนวคำถามในการยกร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

ขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 มาประกอบการสนทนากลุ่ม (Focus group) ใน 6 องค์ประกอบ คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความ

ยึดหยุ่น ด้านจินตนาการ ด้านแรงจูงใจ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคิดเชิงเทคโนโลยี โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ดำเนินการประเมินความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านและจัดทำเป็นแนวทางการพัฒนา เพื่อเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผู้วิจัยใช้แบบสนทนากลุ่มในเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยนำองค์ประกอบ 6 ด้านมาสร้างแบบสนทนากลุ่มแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 นิยามศัพท์เฉพาะ

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ร่วมตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 ร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

คำถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 มาสรุป วิเคราะห์ สังเคราะห์และร่างแนวทาง โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

1. นำร่างแนวทางที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงตามคำแนะนำ

2. ปรับปรุงความถูกต้องสำนวนภาษา ความเหมาะสมและความชัดเจนของร่างแนวทางและนำไปจัดทำร่างแนวทาง โดยใช้กระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus group)

3. ตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน ได้นำข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 มาประกอบการสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ใน 6

องค์ประกอบ คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความยืดหยุ่น ด้านจินตนาการ ด้านแรงจูงใจ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคิดเชิงเทคโนโลยี

4. เสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์

5. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ เพื่อนำไปประเมินความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

6. ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

7. ดำเนินการติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

8. ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 ท่าน เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปผล ดังนี้ (ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกุล, 2543:177)

1. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น ว่าน่าเชื่อถือเพียงใด มีหลักฐานใดในการพิจารณาประกอบ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และพิจารณาความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูล

2. ลดทอนข้อมูลจากรายละเอียดไปสู่ภาพรวมที่แสดงแบบแผนของความคิดหรือพฤติกรรม

3. ในกรณีการสัมภาษณ์กลุ่ม ข้อมูลที่สรุปจะต้องเป็นภาพรวมของกลุ่มที่สะท้อนอิทธิพลของปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มด้วย

4. การนำเสนอข้อมูล ทั้งในการสัมภาษณ์รายบุคคลหรือรายกลุ่ม จะใช้วิธีการบรรยาย ที่เสริมด้วยคำพูดของผู้สัมภาษณ์บางตอนที่เน้นความหมายให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น Modified Priority Needs Index (PNI Modified) ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 มีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังต่อไปนี้ 1) ด้านการคิดเชิงเทคโนโลยี 2) ด้านจินตนาการ 3) ด้านวิสัยทัศน์ 4) ด้านความยืดหยุ่น 5) ด้านการทำงานเป็นทีม และ 6) ด้านแรงจูงใจ

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยกระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน พบ 6 ด้าน 17 แนวทาง ดังนี้ 1) ด้านการคิดเชิงเทคโนโลยี 3 แนวทาง 2) ด้านจินตนาการ 3 แนวทาง 3) ด้านวิสัยทัศน์ 3 แนวทาง 4) ด้านความยืดหยุ่น 3 แนวทาง 5) ด้านการทำงานเป็นทีม 3 แนวทาง 6) ด้านแรงจูงใจ 2 แนวทาง

3. ประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 สามารถนำสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมาอภิปรายผล ดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบัน จากการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในเขตพื้นที่การศึกษาดังกล่าว อยู่ในระดับมากในทุกด้าน ได้แก่ วิสัยทัศน์ ความยืดหยุ่น จินตนาการ แรงจูงใจ การทำงานเป็นทีม และการคิดเชิงเทคโนโลยี ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารมีศักยภาพในการขับเคลื่อนโรงเรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างชัดเจน เปิดรับความคิดเห็นที่แตกต่าง และมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาเชิงลึก อีกทั้งยังแสดงออกถึงความภาคภูมิใจในอาชีพ และเน้นการสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน ตลอดจนการปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลงานของจุฑาธิปต์ ทัพพะไทย (2560 : 41), เกศณี กฐินเทศ (2562 : 71) และอมรรัตน์ งามบ้านผือ (2560 : 59) ซึ่งล้วนระบุว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในพื้นที่ศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารมีเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษาที่ชัดเจน สนับสนุนการมีส่วนร่วมของบุคลากร เปิดรับแนวทางใหม่ ๆ พร้อมกระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจและความสามัคคีในองค์กร อีกทั้งยังมีความสามารถในการนำเทคโนโลยีมาพัฒนาองค์กรและสร้างโอกาสให้บุคลากรสามารถเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานของกิตติกร ธรรมกิจวัฒน์ (2562 : 209) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดบุรีรัมย์มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในระดับมากที่สุดทั้งในสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่มีแนวโน้มสอดคล้องกัน อาทิ พุทธชาติ ภูจอมจิต (2562), ยงยุทธ ไชยชนะ (2562), พัทธภรณ์ ลัมพ์คิน (2564) และเกรียงไกร นามทองใบ

(2564) ซึ่งล้วนแสดงให้เห็นว่าสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในบริบทของผู้บริหารสถานศึกษานั้น อยู่ในระดับสูงมากในทุกองค์ประกอบ

1.3 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ พบว่ามีลำดับความสำคัญเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้

- (1) การคิดเชิงเทคโนโลยี
- (2) จินตนาการ
- (3) วิสัยทัศน์
- (4) ความยืดหยุ่น
- (5) การทำงานเป็นทีม
- (6) แรงจูงใจ

ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารควรพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างหลากหลาย ใช้แนวคิดนอกกรอบเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการบริหารจัดการ รวมถึงต้องมีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความสามารถในการมองปัญหาเชิงบวก และนำประสบการณ์มาประยุกต์ใช้เพื่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ทั้งนี้ยังควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาและกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของบุคลากรในองค์กรแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับงานของไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2555) ที่ระบุถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การมีจินตนาการ และการทำงานเป็นทีม รวมถึงแนวคิดของอุดม มุ่งเกษม (2545) ที่เสนอองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 5 ประการ คือ ความเป็นผู้นำ วิสัยทัศน์ การทำงานเป็นทีม ทักษะคิดเชิงบวก และความสามารถในการปรับตัว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญรดา ทรงบุญศาสตร์ (2559) ที่พบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในพื้นที่ศึกษาก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สามารถจัดหมวดหมู่ได้เป็น 6 ด้าน รวมทั้งหมด 17 แนวทาง ได้แก่

- (1) การคิดเชิงเทคโนโลยี (3 แนวทาง)
- (2) การใช้จินตนาการ (3 แนวทาง)
- (3) การมีวิสัยทัศน์ (3 แนวทาง)

(4) ความยืดหยุ่นในการบริหาร (3 แนวทาง)

(5) การทำงานร่วมกันเป็นทีม (3 แนวทาง)

(6) การจูงใจและสร้างแรงบันดาลใจ (2 แนวทาง)

2.1 ด้านการคิดเชิงเทคโนโลยี แนวทางในด้านนี้ประกอบด้วย 3 ประเด็นสำคัญ ได้แก่

(1) หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดกลยุทธ์และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยเฉพาะเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

(2) ควรมีการส่งเสริมการเรียนรู้จากบุคคลต้นแบบ (Model) ที่ประสบความสำเร็จด้านการใช้เทคโนโลยี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา

(3) ผู้บริหารต้องได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางเหล่านี้สอดคล้องกับแนวคิดของ เกียรติศักดิ์ แสงอรุณ (2563) ซึ่งเน้นถึงความจำเป็นที่ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ในการนำเทคโนโลยีมาบูรณาการในการบริหารงาน รวมทั้งการสร้างวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการใช้นวัตกรรมในองค์กร วิโรจน์ สารรัตนะ (2562) ยังได้เน้นว่าองค์กรการศึกษาในยุคใหม่ควรมีมาตรการในการส่งเสริมสมรรถนะทางเทคโนโลยีของผู้บริหาร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข (2562) เสริมว่า การคิดเชิงเทคโนโลยีเป็นองค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ผู้บริหารต้องสามารถประเมินเทคโนโลยีที่เหมาะสมและวางแผนล่วงหน้าอย่างมีกลยุทธ์ ภัฏญา โพธิวัฒน์ (2564) และ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2563) ต่างเน้นถึงความจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ และการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.2 ด้านจินตนาการ แนวทางการพัฒนาด้านนี้มีดังนี้

(1) การจัดกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างเชื่อมโยง โดยใช้สถานการณ์สมมติหรือบริบทจริงเพื่อกระตุ้นให้บุคลากรสามารถคิดนอกกรอบ

(2) ส่งเสริมการใช้เทคนิคการเสริมแรงที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ เพื่อสนับสนุนพฤติกรรมเชิงบวก

(3) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเสรี เช่น ผ่านการจัดประชุมเชิงสร้างสรรค์ หรือกิจกรรมเวิร์กช็อปที่เน้นการนำเสนอไอเดียใหม่ ๆ

แนวทางเหล่านี้เชื่อมโยงกับงานของ รัตติกรณ์ จงวิศาล (2561) ที่ชี้ให้เห็นว่าการเสริมแรงที่เหมาะสม โดยเฉพาะในบริบทองค์กรไทย มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมสร้างสรรค์ในขณะเดียวกัน ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2563) เน้นว่า การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมและสามารถแสดงความคิดอย่างอิสระ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนานวัตกรรมในระบบราชการไทย

3. การประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ยุคใหม่ผลการประเมินแนวทางที่เสนอในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาภายใต้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า ทุกด้านของแนวทางดังกล่าวได้รับการประเมินว่ามีระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในเกณฑ์สูงสุดอย่างสม่ำเสมอ ผลลัพธ์เหล่านี้สอดคล้องกับงานศึกษาของ วชิรินทร์ โคตรบรรเทา (2561) ที่ชี้ให้เห็นว่า แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมอย่างมาก เช่นเดียวกับข้อค้นพบของ รัตติกรณ์ จงวิศาล (2560) ซึ่งยืนยันว่าแนวทางที่นำเสนอมีทั้งความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับสูง นอกจากนี้ สมศักดิ์ คงเที่ยง (2560) ยังได้เสนอว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริงในระดับที่น่าพึงพอใจอย่างยิ่ง

จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นว่า แนวทางการพัฒนาที่นำเสนอไม่เพียงแต่สอดคล้องกับทฤษฎีและผลการวิจัยก่อนหน้านี้เท่านั้น แต่ยังมีศักยภาพในการนำไปประยุกต์ใช้จริงในบริบทของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ยุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ด้านสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ยุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ 1) ด้านการคิดเชิงเทคโนโลยี 2) ด้านจินตนาการ 3) ด้านวิสัยทัศน์ 4) ด้านความยืดหยุ่น 5) ด้านการทำงานเป็นทีม 6) ด้านแรงจูงใจ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ยุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 จากการสนทนากลุ่ม ทั้ง 6 ด้าน ได้แนวทางจำนวน 17 แนวทาง และการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ยุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการคิดเชิงเทคโนโลยี หน่วยงานต้นสังกัดมีการจัดให้บุคลากรมีกลยุทธ์และเห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและส่งเสริมบุคลากรให้มีโอกาสการเรียนรู้จากบุคคลที่เป็นต้นแบบ (Model) มีมาตรการที่ผู้บริหารต้องเรียนรู้และพัฒนาความสามารถด้านเทคโนโลยี เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารองค์กร

2. ด้านจินตนาการ สถานศึกษาควรมีการจัดทำโครงการทักษะการคิดเชื่อมโยงโดยดึงสถานการณ์เพื่อให้บุคลากรคิดนอกกรอบ ควรส่งเสริมให้มีวิธีการและทักษะการเสริมแรงที่เหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและไอเดียใหม่ๆ โดยการสร้างกิจกรรมหรือการประชุมที่กระตุ้นการคิดอย่างอิสระและสร้างสรรค์

3. ด้านวิสัยทัศน์ หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองจากบทเรียนที่ผ่านมาจากประสบการณ์ และผลการศึกษาวิจัยต่างๆ ที่เป็นแนวโน้มทิศทางการจัดการศึกษาในอนาคต มีการพัฒนาทักษะในการมองภาพอนาคตอย่างเฉียบคม เพื่อวางแผนและขับเคลื่อนองค์กรอย่างมีวิสัยทัศน์ และมีการสร้างนวัตกรรมที่โดดเด่นโดยการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการปรับใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา

4. ด้านความยืดหยุ่น หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการสนับสนุนให้ผู้บริหารพัฒนาทักษะด้านการคิดและตัดสินใจอย่างฉับพลันและตรงกับเป้าหมายที่วางไว้ ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้ทันสมัย สอดคล้องกับนโยบายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและรองรับความต้องการในยุคปัจจุบัน และมีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจ ไม่อ่อนไหวเกินไป และไม่แข็งกระด้างเกินไป สามารถปรับตัวตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม

5. ด้านการทำงานเป็นทีม หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างให้ผู้บริหารกำหนดกลไกในการดำเนินกลยุทธ์ PLC อย่างเป็นระบบ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพ

และความต่อเนื่องในการพัฒนาองค์กร ส่งเสริมให้ผู้บริหารนำเทคนิคการบริหารจัดการบุคคล มาใช้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรอย่างแนบเนียนและเป็นธรรมชาติ และมีระบบการจัดการความขัดแย้งร่วมกันด้วยการส่งเสริมการสื่อสารที่เปิดเผยและการเจรจาเพื่อหาทางออก ที่เป็นประโยชน์และยุติธรรมสำหรับทุกฝ่าย

6. ด้านแรงจูงใจ ผู้บริหารควรมีการพัฒนาทักษะการเสริมแรง โดยให้คำชื่นชมแก่บุคลากรอย่างจริงใจและเหมาะสม และมีทักษะการใช้จิตวิทยาในการบริหาร เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจและประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร

เอกสารอ้างอิง

- กิตติกร ธรรมกิจวัฒน์. (2562). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. (2555). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เกรียงไกร นามทองใบ. (2564). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 3. วารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 15(1), 159-171.
- เกศณี กลิ่นเทศ. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหาร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และนวัตกรรม: กลยุทธ์สู่ความสำเร็จในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: ชัคเชส มีเดีย.
- จุฑาธิปต์ ทัพไทย. (2560). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลสามเสน (สลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ทิพวรรณ ชัยล้นฟ้า และคณะ. (2563). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน. วารสารวิจัยและพัฒนาศึกษา, 6(1), 130-145.
- ทิตนา แคมมณี. (2562). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มาประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 23). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธรรธ ตันวิพงษ์ตระกูล. (2019). รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นโรงเรียน แห่งการเรียนรู้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตภาคเหนือตอนบน. สหวิทยาการและความยั่งยืนปริทรรศน์ไทย, 8(S), 155-165.
- นเรศ บุญช่วย. (2553). แผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่เหมาะสมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. ใน ปริญญาธิพนธ์ปริญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- บุณรดา ทรงบุญศาสตร์. (2559). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พุทธชาติ ภูจอมจิต. (2562). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนประถม ศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พัชรภรณ์ ลัมพ์คิน. (2564). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ใน วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ เพียว ยินดีสุข. (2562). การพัฒนาการคิดสร้างสรรค์สู่นวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2554). CCPR โมเดล กระบวนทัศน์ใหม่ของผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2560). การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2560). ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ: กระบวนทัศน์ใหม่และผู้นำใหม่ทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- _____. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ: แนวคิดสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา. วารสารครุศาสตร์, 47(3), 1-15.
- ยงยุทธ ไชยชนะ. (2562). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัตนา ดวงแก้ว. (2564). การบริหารจัดการความรู้ในยุคดิจิทัล: บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 23(2), 15-30.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2560). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์: แนวคิดและการประยุกต์ใช้ในองค์กร. วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 23(1), 1-16.
- เลขา ปิยะอัจฉริยะ. (2562). การพัฒนาวิชาชีพครูในยุคดิจิทัล: แนวคิดและแนวทางปฏิบัติ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 30(2), 1-15.
- วิจารณ์ พานิช. (2558). เรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2562). การบริหารการศึกษา: หลักการ ทฤษฎี หน้าที่ ประเด็น และบทวิเคราะห์. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: ทิพย์วิสุทธิ.
- สุกัญญา เข้มช้อย. (2564). การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลและการพัฒนาความเป็นผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2559). ภาวะผู้นำ : ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: บุคลิก.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 (2567). สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2. เรียกใช้เมื่อ 31 ตุลาคม 2567 จาก <https://srn2.go.th/complain66/>
- สมศักดิ์ เจริญพานิชเสรี. (2558). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในสภาพปัจจุบันและในยุคปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสำนักงานการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2555). สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2553). การวิจัยเกี่ยวกับผู้บริหาร ในการวิจัยการบริหาร การศึกษา หน่วยที่ 9. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: 4

อมรรัตน์ งามบ้านฝื่อ. (2560). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. ใน วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา

อุดม มุ่งเกษม. (2545). Good Governance กับการพัฒนาข้าราชการ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

Robinson, K. (2009). The Element: How Finding Your Passion Changes Everything. New York: Viking.